

El Diacrític | Actualitzat el 13/02/2017 a les 07:00

Una solució real per als treballadors de les falses cooperatives

Toni Iborra, advocat i membre de Càrnies en Lluita, posa en context la polèmica entorn a la modificació de la Llei de Cooperatives que busca acabar amb les anomenades 'falses cooperatives' | «No es desvirtua ni es «destrueix», com algú podria haver pensat, el cooperativisme, perquè no regula les cooperatives que sí que funcionen de manera democràtica i horitzontal»

Pancarta reivindicativa a l'acampada a Le Porc Gourmet l'estiu passat | Dolors Pena

El fenomen de les «falses cooperatives», que funcionen sota un règim de coacció permanent i són controlades verticalment des de fora del món cooperatiu, s'ha escampat com la pólvora. Avui, després de prop de dues dècades que no han parat de proliferar i consolidar-se, la subcontractació de cooperatives és la fórmula preferida, sense amagar-ho, per a empresaris tan poc sospitosos d'esperit cooperatiu com el famós Josep Ramisa. També, per a un altre empresari menys conegut: Ramon Baucells. Sota la seva gerència es va desmantellar una xarxa de presumpte tràfic de persones al Grup Baucells Alimentació.

La falsa cooperativa és una arma carregada pel diable, i la seva proliferació s'ha convertit en un immens forat negre, xuclador insaciable dels drets laborals, i que no para de créixer. Els suposats «socis treballadors» contractats fraudulentament sota aquesta figura jurídica (principalment treballadors estrangers procedents dels més diversos països del món) es troben en una greu situació laboral: no poden exercir de socis-treballadors (la coacció permanent i el règim d'intimidació que pateixen no els ho permet) però tampoc poden exercir els seus drets com a treballadors: com que se suposa que són «socis» de l'empresa «cooperativa» se'ls nega

jurídicament els drets laborals: ni sindicar-se, ni tenir comitè d'empresa, ni negociació col·lectiva, ni tampoc se'ls reconeix el dret de vaga (avui hi ha treballadors encausats penalment per una aturada de producció de quatre hores); ni tampoc se'ls aplica el conveni, ni el salari mínim. El resultat: condicions infralaborals: esclavatge del segle XXI. Acaben cobrant allò que l'atzar o el caprici determinin. Sovint tenen jornades inhumanes, de prop de catorze hores. No poden fer vacances retribuïdes, i sovint quan en tornen ja han perdut la feina. Sovint no tenen cobertes les baixes derivades d'accident, ni tampoc és controlada adequadament la sinistralitat laboral (degut a que les empreses aconsegueixen ocultar molts dels accidents amb aquest truc). Tot això, enmig d'un clima d'intimidació i d'humiliació constant, d'amenaques, de represàlies... I amb perill de quedar-se sense cap ingrés per a la seva família, perquè si són acomiadats es queden sense cap cobertura ni prestació d'atur.

El silenci i la manca de reacció social davant d'aquest fenomen ha estat la tònica habitual. Ni s'ha intentat prou d'extirpar-lo, ni s'ha tingut èxit en molts dels plets iniciats, que després d'anys i anys de donar tombs pels jutjats i tribunals, han acabat deixant els treballadors encara més indefensos.

El resultat és, i serà si no s'actua, la consolidació d'un nou tipus de relació laboral, on el treballador que no pot ser soci amb drets reals, ni tampoc treballador reconegut (tot i treballar al límit de l'esclavatge) acaba essent un ésser que pateix uns abusos extrems a les relacions laborals, sense gaudir de quasi cap dret jurídicament reconegut que el protegeixi en la seva situació d'explotació.

La modificació de la Llei de Cooperatives que hi ha en tràmit parlamentari busca, justament, donar eines jurídiques a aquest treballadors (que no han deixat mai de ser-ho) per tal que puguin disposar, almenys, d'eines de lluita i d'empoderament, i de la protecció legal de què gaudeix o hauria de gaudir qualsevol altre treballador, a qualsevol altra empresa.

Error de falta de comunicació, i potser el desconeixement, han propiciat que el cooperativisme català passi a oposar-se frontalment a aquesta reforma, tot i que no busca cap altra cosa que expulsar aquest càncer que l'ataca, reconeixent la realitat: l'existència d'una nova mena de relació laboral fraudulenta, basada en l'explotació i l'abús. Busca fer-ne fora aquesta fórmula enganyosa, que tant de mal li està fent a aquest món cooperatiu, en associar-se constantment el nom del cooperativisme al de les pràctiques fraudulentes i mafioses de les «falses cooperatives».

Per tant, no es busca, com algú pot haver interpretat erròniament, laboralitzar les relacions en el món del cooperativisme, perquè justament es dirigeix a protegir els treballadors de suposades «cooperatives» que, en puritat, i malgrat les aparences, no actuen com a tals, pel seu funcionament vertical i pel seu caràcter fraudulent. Tampoc es desvirtua ni es «destrueix», com algú podria haver pensat, el cooperativisme, perquè no regula les cooperatives que sí que funcionen de manera democràtica i horitzontal. En tot cas, caldria veure si cal definir millor l'àmbit on cal incidir.

Així les coses, seria una llàstima, un greu error polític, i resultaria inacceptable, perquè produiria conseqüències greument injustes, que mancances motivades per la urgència o per la insuficient comunicació acabin destruint l'única oportunitat real que han tingut en molts anys aquests treballadors, sense drets reconeguts, per veure'ls regulats i protegits. Uns drets, els seus, que no poden ser pas menys que els drets laborals internacionalment reconeguts a tots els treballadors del món: ja siguin assalariats d'elit, ja siguin esclaus. No han de ser treballadors o éssers humans de tercera.

I una vegada extirpada l'excreixència verinosa del fals cooperativisme caldrà refermar-se, i seguir lluitant, per difondre el cooperativisme verídic i solidari. Perquè el cooperativisme socialment compromès és una de les més potents eines de transformació social, que ens ha de permetre caminar cap a unes relacions econòmiques basades en la cooperació, en la solidaritat i en la superació del mercantilisme: que ens ha de permetre arribar a un món econòmic que superi, de totes

totes, les xacres i els abusos del capitalisme salvatge i desprietat que patim.